

Dezavantajlı Çocukların Spor Eğitim Projesi ile Sosyal Uyumlarının İncelenmesi*

Investigation of the Social Adaptation of Disadvantaged Children with the Sports Education Project*

Ahmet YILGIN** ID
Aytekin ALPULLU*** ID
Cemil DEMİRCİ**** ID

Öz

Bu çalışmada 9-15 yaş aralığında Türk vatandaşı ve Suriyeli sığınmacılardan oluşan dezavantajlı çocukların sosyal uyumları incelemeye alınmıştır. Bu kapsamda Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından, Kilis ili “Genciz, Birlikteyiz” spor eğitim projesi kapsamında çocuklara ulaşılmıştır. Çalışmada Kilis Gençlik ve Spor Kulübü Derneği tarafından dezavantajlı olarak belirlenen 9-15 yaş arası toplam 320 Türk ve Suriyeli sığınmacılar evreni oluşturmaktadır. Proje içerisinde eğitim gören ve rastgele tesadüfi yöntemle belirlenen 109 öğrenci ise örneklem olarak belirlenmiştir. Proje kapsamında öğrencilere on altı hafta, ikişer gün, dört saat ve beş farklı spor dalında antrenörler tarafından spor eğitimleri verilerek çocuklardaki sosyal gelişim analiz edilmiştir. Çalışmada nicel araştırma yaklaşımlarından tarama modelinde betimleme yapılacak şekilde demografik bilgiler toplanmıştır. Aydoğdu ve Gürsoy (2020) tarafından geliştirilmiş olan sosyal uyum ölçeği uygulanmıştır. Verilerin işlenmesinde JASP istatistik programı kullanılmıştır. İkili bağımsız değişkenlerde t-testi ve ikiden fazla bağımsız değişkenlerde tek yönlü varyans analizleri uygulanmış ve $p < 0,05$ anlamlılık düzeyi kabul edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre spor eğitim projesinde çocuklardaki sosyal uyumun uyruk düzeyinde farklılık gösterdiği diğer değişkenlerde fark oluşmadığı görülmüştür. Uyruk bakımından Türk’lerde sosyal uyumun spor eğitimi sayesinde geliştiği sonucuna varılmıştır. Sonuç olarak bu ve benzeri sosyal, kültürel, sportif ve rekreatif faaliyetlerin yaygınlaştırılması dezavantajlı bireylere farklı seçenekler sunulması sosyal uyum davranışlarına olumlu katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Dezavantajlı Çocuklar, Spor Eğitim Projesi, Sosyal Uyum.

- * Bu çalışma Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından, Kilis ili “Genciz, Birlikteyiz” spor eğitim projesinden türetilmiştir.
** Öğr. Gör. Dr. Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Rektörlük Beden Eğitimi ve Spor Bölüm Başkanlığı, Kilis, Türkiye, ahmet_yilgin@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-5629-9142
*** Doç. Dr. Marmara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye, aytekin.alpullu@marmara.edu.tr ORCID: 0000-0002-2385-8179
**** Öğrenci, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kilis, Türkiye, cemil.demirci@outlook.com, ORCID: 0000-0003-4762-2707

Abstract

In this study, the social adaptation of disadvantaged children between the ages of 9-15, consisting of Turkish citizens and Syrian refugees, was examined. In this context, children were reached within the scope of the “Genciz, Birlikteyiz” sports education project of the Ministry of Youth and Sports in Kilis province. The study sample consisted of a total of 320 Turkish and Syrian refugee children between the ages of 9 and 15, determined to be disadvantaged by the Kilis Youth and Sports Club Association. Within the scope of the project, 109 students who received education and were randomly selected by random sampling method were determined as the sample. In the study, demographic data was collected in a descriptive manner using the screening model of the quantitative research approach. The social adaptation scale developed by Aydoğdu and Gürsoy (2020) was applied. The JASP statistical program was used for data processing. t-tests were applied for binary independent variables and one-way variance analysis was applied for more than two independent variables, and $p < 0.05$ was considered as the level of significance. As a result of the research, it was observed that social adaptation in children in the sports education project showed differences according to nationality but there was no difference in other variables. As a result of the study, it was concluded that social adaptation in Turkish children improved through sports education. In conclusion, the widespread use of such social, cultural, sports and recreational activities may provide positive contributions to social adaptation behaviors by offering different options to disadvantaged individuals.

Keywords: Disadvantaged Children, Sports Education Project, Social Cohesion

GİRİŞ

Toplumsal yaşamın bir ahenk içinde olabilmesi için bireylerin birbirine yakın tutum ve davranışlar sergilemesi ile ortaya çıkan sosyal uyumun gelişmesine bağlıdır. Uyum; çevreye uygun davranış belirleme, davranışı uyarılama ya da çevreyi değiştirme süreci olarak ifade edilirken, sosyal uyum bireylerin karakterize edilmesinde önemli etkiye sahip psikolojik faktörlerden bir olarak görölmektedir (Aydoğdu ve Gürsoy, 2020). Sosyal uyum insanın sosyal çevreye kendisi konumlandırması ve uyum sürecinde iletişim becerileri, kişilerarası ilişki ve kendini gerçekleştirme becerilerine sahip olmasıdır (Tapmaz, 2012).

Farklı bir sosyal çevreye uyum sağlamak veya değişim için gereken beceri, eğilim ve istekliliğin tamamı olarak özetlenebilen uyum, psikolojik kaynak olarak kabul görmektedir (Gülmez ve Öztürk, 2018). Sosyal uyum yaşanılan topluma özgü davranış değişikliği olup uyum ile eşişsizlik ve dışlanmaların azaldığı, bireyin kendisi ve çevresi ile dengeli ilişki kurmasını ve sürdürmesini sağlayarak toplumsal bütünleşmenin yolunu açmaktadır (Aydoğdu ve Gürsoy, 2020). Sosyal uyumun beraberinde ortaya çıkan sosyalleşme bireyin toplum kültürünü özümsemesi ve topluma dâhil olma, toplum normlarını ve değer yargılarını öğrenmeleri ile uyum sağlamaları sürecidir (Dal, Korkmaz ve Yalçın, 2018).

Sosyal uyum içsel ve bireysel (grup ya da topluluğun değerlerini içselleştirme sonucu aidiyet ve öz kimlik duygu gelişimi) boyutu ile dışarıdan gelen etkilenme (bireysel davranışı başkalarının tepkilerine göre değiştirme ve uyarılama) boyutu olup bir bakıma bireyin kendisinden beklenen talep ve beklentilere tepki vermesidir (Aydoğdu ve Gürsoy, 2020). Sosyal uyumsuzluğun en önemli etkenlerden birisi de çocukların kimlik ve karakter yapısını inşa edecekleri rol model davranışları yeterince deneyimleşemedikleri ortamlarda yaşamış olmalarıdır. Bireylerin uyum sürecinde öz kültür ve sonraki kültür etkileşimi, bireyler arası ilişkiler, kişisel özellikler, algılanan stres seviyesinin etkili

olduğu belirtilmektedir. Psikososyal uyum açısından yeni kültürü kabullenme, bütünleşme, yerel halkın dilini öğrenme, ayrımcılığın az olması pozitif etkiye sahipken, aksi durumlar ki özellikle iş ve sosyal ortam yoksunluğunun uyum sürecini zorlaştırdığı ve geciktirdiği belirtilmektedir (Gülmez ve Öztürk, 2018). Ayrıca birey ile çevresi arasındaki uyumu güçleştiren veya daha arttıran etkileşimler bireyin refah seviyesini kötüleştirdiği andan itibaren sosyal uyumsuzluğun kendini gösterdiği belirtilmektedir (Aydoğdu ve Gürsoy, 2020). Bu durumdaki dezavantajlı çocuklar kendilerini diğer akranlarına göre farklı ve yetersiz gördükleri için özellikle kendini gerçekleştirme veya konumlandırma bir problemle karşılaştığında saldırgan davranışlar ile sorun çözme yöntemini tercih ettiği belirtilmektedir (Tapmaz, 2012).

Dezavantajlı ya da göç kavramı içerisinde yer alan bireyler sosyalleşmeden en çok etkilenenlerdir. Örneğin göçmenler, sığınmacılar veya çeşitli nedenlerle mağdur olan insanlar yaşadıkları köklü değişimler nedeniyle, yoğun baskı yaşayan gruplardandır. Göç bireylerin itici veya çekici koşulları göz önüne alarak kırsaldan şehir merkezine olduğu gibi sınırlar arası mülteci konumundaki kişilerin zorunlu ve gönüllü gerçekleştirdikleri yer değişiklikleridir. Her iki durumda da göçler bazen motivasyon kaynağı olurken bazen de hayal kırıklıklarına, umutların azalmasına bireylerin dezavantajına dönüşebilmekte yeni bir ortamda sosyal uyumu yani sosyalleşmeyi etkilemektedir. Aşına olunan bir bağlamın terk edilmesi, yalnızlık, yabancılaşma gibi durumlar göçmenler için önemli stres kaynaklarıdır ve kişide öz değer kaybına yol açabilmektedir (Gülmez ve Öztürk, 2018).

Uyum süreci; sosyo kültürel ve psikolojik boyutlarda yeni sosyal beceriler elde etme, sosyal ilişkilerin kurulması, yerel halkla göçmenlerin etkileşiminin yanında bireysel deneyim ve psikolojik iyi olma olarak belirtmiştir (Gülmez ve Öztürk, 2018). Sosyal uyum becerilerinin eksikliğinde bireylerin sosyal-duygusal alanda ilişki kurma ve sürdürmede, sorunlarla baş etmede güçlük çektikleri ve bu sosyal becerilerin zayıf olması ile bireyin sosyal uyumunun daha da zorlaştığı savunulmaktadır (Aydoğdu ve Gürsoy, 2020).

Türkiye’de birçok şehirde olduğu gibi 2011 yılından beri yaşanan zorunlu göçler, ekonomik sorunlar, Kiliş’te yaşamı ister istemez olumsuz etkilerken başka bir açıdan sosyal uyum da etkilenmektedir. Özellikle barınma, güvenlik, ekonomik ve sosyal zorluklarla karşı karşıya kalan birçok yetişkin ve çocuk bu durumdan etkilenerek akranlarına göre dezavantajlı bir yaşam sürdürmeye çalışmaktadır. Gençlik dönemindeki kişi maddi yetersizlikler, aile içi sorunlar gibi sorunlardan diğer dönemlere kıyasla duygusal açıdan daha olumsuz etkilenmektedir (Gülmez ve Öztürk, 2018).

Göçmen gençlerde bir yandan kimlik ediniminin hızlı yaşandığı bir gelişimsel dönem sürerken diğer yandan kültürel bir geçiş ve kültürler arası yaşantının yaşanmasının öznel iyi oluşu azaltabileceği, okula ve topluma uyumu olduğundan daha da zorlaştırabileceği ileri sürülmektedir (Gülmez ve Öztürk, 2018). Sosyal uyumun gerçekleşmesi karşılıklı çift yönlü bir süreç olarak görülürken son zamanlarda uyum sürecinde göçmenlerin de aktif rol almalarının teşvik edildiği, bu bağlamda dil, spor, kültürel oryantasyon programları ve çeşitli rehberlik hizmetlerine yer verilmektedir (Yıldırım alp ve İyem, 2017).

Bu bağlamda spor faaliyetleri duygu ve davranışların yanında sosyalleşmede önemli bir yeri olan sabır, kurallara uyuma, birlikte hareket etme güven ve iletişim gibi fiziksel, zihinsel ve sosyal beceri kazandırmaktadır (Yaşar, şemşek, Bilen, alık ve Kaya, 2018). Olumlu davranışların kazandırılması ve olumsuz davranışların ortadan kaldırılması amacıyla bireyin davranışlarında değişiklikler meydana getirilmesi sürecinde toplumun eğitim-öğretime bakışının da olumlu yönde olması gerekmektedir (Özkurt, 2018).

Sosyal uyum düşüncesini sosyal etkileşimin etkisi açısından çocukların çevreleriyle etkileşim kurdukları bir etkinliğin nasıl sürdürülebileceği, hangi oyun ve aktivitelerin oynanabileceği hakkındaki farklı bakış açısı ve yeteneklerinin geliştiğini savunmaktadır. Bu düşünceye göre öğretmen ve ebeveynler, çocukların düşünmelerine rehberlik etmek amacıyla dili ve diğer sosyal etkileşimleri kullanarak onların öğrenmelerini aşamalı olarak geliştirmeye çalıştıkları ifade edilmiştir (Aydoğdu ve Gürsoy, 2020). Sosyal uyum insanın sosyal çevreye kendisi konumlandırması ve uyum sürecinde iletişim becerileri, kişilerarası ilişki ve kendini gerçekleştirme becerilerine sahip olması olarak görölmektedir (Tapmaz, 2012).

Sosyal uyumda insanlar yaşamı kolaylaştırmak ve kendilerini gerçekleştirmek için fiziksel ve zihinsel yapısına ve çevresine uyum sağlamak durumundadır (Aydoğdu ve Gürsoy, 2020). Çağdaş toplum ve gelişim için sanatsal ve sportif faaliyetlere katılmanın bireyi geliştirmede sosyal uyum açısından oldukça önemli görölmektedir (Balyan, Yerlikaya Balyan ve Kiremitçi, 2012). Sosyal uyum sonuç değil süreç olduğundan sosyal düzen içerisindeki ilişkiler bu sürecin akışını belirlemektedir. Çocuktaki uyum ihtiyaç ve memnuniyeti arasında denge durumunun kurulmasına bağlı olarak çocuğun birçok gelişim alanında ihtiyaçlarının karşılanması ve başarılı olması için sosyal uyumun belirlenmesi gerekmektedir (Aydoğdu ve Gürsoy, 2020). Kuru'ya (2003) göre uyumlu bireyler yetiştirmek için duygusal ve sosyal gelişimin doyuma ulaştırılmasının serbest zaman, beden eğitimi ve sportif etkinliklere yer verilmelidir (Tapmaz, 2012). Rekreasyonel etkinlikler ve sportif faaliyetler eğlence, sosyalleşme isteği ve kendini ifade etme biçimi gibi birçok bileşeni barındırması nedeniyle sadece bedensel bir uğraş olmayıp aynı zamanda sosyalleşmede topluma uyum süreci olarak görölmektedir (Berk, şahin, Sarıkaya, Kuyulu ve Beltekin, 2018). Spor toplumun her kesimini etkileyen toplumsal ilişkileri, olaylara bakış açısını sosyal uyum için gerekli görölmeleri belirtilen dinamik diyalog olgu olduğu belirtilmektedir (Yıldız, 2019).

Sosyalleşme bireyin toplumsal normlara uyumu ile ilişkilendirilerek, sosyal uyum bireyin çevreye karşı; uyum, iletişim, kendini gerçekleştirme ve kişilerarası iletişim becerileri olarak ele alınmaktadır (Tapmaz, 2012). Avrupa komisyonu içerisinde yer alan bazı ölkelerin sosyal politikalar geliştirmede etkili yöntemleri arasında spor ve benzeri etkinlikler, faaliyetlere yer verdiği, bu tür yöntemlerin sosyal koruma ve sosyal birliktelik geliştirmede araç ve gösterge kabul edilerek bir nevi açık koordinasyon yöntemi olarak görölmektedir (eviker, Mumcu, şekeroğlu ve Bayrak, 2018). Bu gelişmeleri dikkate alan Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB) toplumun ve gençlerin ihtiyaçlarını, bireylerin kişisel ve sosyal olarak gelişimlerini, var olan potansiyellerini ilerletmelerine, sosyal hayata uyum sağlamalarına imkân yaratmak amacıyla çeşitli projelerin hayata geçirilmesini sağlamaktadır (Yavuza, 2018).

Bu bağlamda spor yoluyla dezavantajlı çocukların topluma kazandırılmasına yönelik sportif aktiviteler ve diğer faaliyetlerin etkisinin araştırılması ülkemiz için stratejik öneme sahip bilgiler olarak görülmektedir.

YÖNTEM

Bu çalışmada Gençlik ve Spor Bakanlığınca desteklenen Kilis Gençlik ve Spor Kulübü tarafından yürütülen “*Genciz Birlikteyiz*” projesi ile dezavantajlı 9-15 yaş arası Türk ve Suriyeli sığınmacılardan oluşan çocukların spor eğitim projesindeki sosyal uyum gelişimlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Proje “Genciz Birlikteyiz” yürütücüsü Cemil Demirci ve Kilis Gençlik Spor Derneği tarafından program ve planlamalar yapılarak dezavantajlı çocukları belirleme başta olmak üzere ulaşım, malzeme, beslenme ve tanıtım için ön hazırlıklar proje öncesinde yapılmıştır. Çalışma için Kilis 7 Aralık Üniversitesi Etik Kurulundan 25.10.2021 tarih ve 2021/26 nolu etik kurul raporu alınmıştır. Çalışma kapsamında öğrencilere 16 hafta, ikişer gün, 4 saat ve 5 farklı spor dalında (Masa Tenis, Badminton, Atletizm, Tekvando ve Bocce-Dart) ücret karşılığı alanında uzman antrenörler tarafından hizmet verilmiştir. Antrenörler, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü personeli ve serbest çalışan kişilerden oluşturulmuş olup proje amaçları doğrultusunda her bir spor dalının temel spor eğitimi dikkate alınmıştır. Bu doğrultuda elde edilen verilere göre çocuklardaki sosyal uyum gelişimleri analiz edilmiştir.

Evren ve Örneklem

Çalışmada Kilis Gençlik ve Spor Kulübü Derneği tarafından dezavantajlı olarak belirlenen 09-15 yaş arası 320 Türk ve Suriyeli sığınmacılar evreni oluşturmaktadır. Proje içerisinde eğitim gören ve rastgele tesadüfi yöntemle belirlenen 109 öğrenci ise örneklem olarak belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada nicel araştırma yaklaşımlarından tarama modelinde betimleme yapılmıştır. Çalışmanın kullanılan ölçüm aracı uyruk, cinsiyet, yaş, sınıf ve gelir düzeyinden oluşan demografik bilgiler ile Aydoğdu ve Gürsoy (2020) tarafından geliştirilmiş olan “Sosyal Uyum Ölçek” ifadeleri 5’li likert tipi veri elde etme aracı olarak kullanılmıştır. Katılımcıların verdiği cevaplar “Hiç Katılmıyorum 1”, “Katılmıyorum 2”, “Kararsızım 3”, “Katılıyorum 4” ve “Tamamen Katılıyorum 5” etki puanı ile değerlendirilmiştir. Ölçeğin genelinden alınabilecek en yüksek puan 275 ve en düşük puan ise 55 puan olarak belirlenmiştir. Değerlendirmede puanın yüksek olması sosyal uyumun geliştiğini ifade etmektedir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi JASP (2020) istatistik programı kullanılarak yapılmıştır. Bulgularda demografik özellikler yüzde ve frekans analizleri ile sosyal uyum gelişimleri uyruk, cinsiyet, yaş, sınıf ve gelir düzeyi arasında farklılık olup olmadığını belirlemek için iki bağımsız değişkenlerde t-test ve ikiden fazla bağımsız değişkenlerde tek yönlü varyans analizleri $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde işleme tabi tutulmuştur. Araştırmada

verilerin güvenilirliğinde Cronbach alfa, normal dağılımları Shapiro-Wilk ve homojen dağılımları Levene testi ile analiz edilmiştir ($p>0.05$). Çalışmanın güvenilirlik ve normallik analizlerinde sosyal uyum ölçeği veri setinin güvenilirlik düzeyinin iyi olduğu (Cronbach's α : 0.885), normal göstermediği (Shapiro-Wilk: $< .001$) ve homojen dağılıma sahip (Levene's: 0.209) olduğu görülmüştür ($P>.05$).

BULGULAR

Bu çalışmada Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından finanse edilen “Genciz Birlikteyiz Spor Eğitim Projesi” ile dezavantajlı Türk ve Suriyeli 9-15 yaş arası çocuklara uygulanan spor eğitim sonrası sosyal uyum düzeyinin uyruk, cinsiyet, yaş, sınıf ve eğitim bağımsız değişkenlerine göre gelişip gelişmediği incelenmiştir. Projeye katılan bireylerin demografik bilgileri Tablo 1’de belirtilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik değişkenlerine ilişkin dağılım sonuçları

Demografik Bilgiler		N	%
Uyruk	Türk	85	77.982
	Suriyeli	24	22.018
Cinsiyet	Kadın	61	55.963
	Erkek	48	44.037
Yaş	9-10 yaş	15	13.761
	11-12 Yaş	56	51.376
	13-14 Yaş	36	33.028
	15 Yaş	2	1.835
Sınıf Düzeyi	5. Sınıf	14	12.844
	6. Sınıf	41	37.615
	7. Sınıf	24	22.018
	8. Sınıf	16	14.679
	9. Sınıf	14	12.844
Gelir Düzeyi	Devlet Destekli	17	15.596
	1500-5000 TL	57	52.294
	5001-9000 TL	30	27.523
	9001 TL ve Üstü	5	4.587

Tablo 1’de belirtilen katılımcıların uyrukları bakımından çoğunluğun Türk (% 77.982), cinsiyette çoğunluğun Kadın (% 55.963), yaş gruplarında 11-12 Yaş (% 51.376), sınıf düzeylerinde 6. Sınıf (% 37.615) ve Gelir Düzeyinde ise çoğunluğun 1500-5000 TL arasında (% 52.294) gelire sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 2. Araştırmada yer alan değişkenlerin sosyal uyum ölçeğinde gruplararası analiz sonuçları (Mann-Whitney U Test)

Ölçek	Değişkenler	Gruplar	N	\bar{X}	W	p
Sosyal Uyum	Uyruk	Türk	85	4.458	1320.000	0.028 *
		Suriyeli	24	4.311		
	Cinsiyet	Kadın	61	4.407	1463.500	1.000
		Erkek	48	4.448		

* $P<.05$

Tablo 2’de çalışmaya katılan dezavantajlı 9-15 yaş çocukların spor eğitimi projesindeki sosyal uyum düzeyleri Mann-Whitney U Test ile analiz edilerek uyruk değişkeninde ($W=1320.000$, $p<.028$) istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma olduğu görülmektedir ($p<.05$).

Uyruk değişkenindeki bu farklılığın kaynağının Türk ($\bar{x}:4.458$) ile Suriyeli ($\bar{x}:4.311$) ortalama puanlarına göre Türklerden kaynaklandığı anlaşılmıştır. Sonuç olarak Türk öğrencilerin spor eğitimindeki sosyal uyumlarının Suriyelilere göre daha fazla geliştiği görülmüştür.

Cinsiyet değişkeninde cinsiyetler arasında istatistiksel anlamlılık düzeyinde fark oluşmadığı, katılımcıların benzer düşünce, duygu, tutum ve algılara sahip oldukları anlaşılmıştır.

Tablo 3. Araştırmada yer alan bağımsız değişkenlerin sosyal uyum ölçeği tek yönlü varyans analiz sonuçları

Ölçek	Değişkenler	Kareler Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	F	p
Sosyal Uyum Ölçeği	Yaş Grupları	0.804	3	0.268	1.741	0.163
	Sınıf Düzeyleri	1.418	4	0.354	2.371	0.057
	Gelir Düzeyi	1.184	3	0.395	2.627	0.054

* $P<.05$

Tablo 3’te sosyal uyum ölçeği ile yaş grupları, sınıf düzeyleri ve gelir düzeyleri arasındaki farklılaşma olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans (ANOVA) analizleri yapılmıştır. Katılımcıların yaşları ($p<.163$), sınıf düzeyi ($p<.057$) ve gelir düzeyleri ($p<.054$) değişkenlerinde sosyal uyum ölçeğine göre istatistiksel anlamda fark olmadığı anlaşılmıştır.

TARTIŞMA

Sosyal uyum bireyin kendisi ve çevresi ile dengeli sürdürülebilir ilişkiler içerisinde olması olarak görülmektedir (Özkurt, 2018). Sosyal uyum toplum içinde var olan birey ya da grupların o duruma odaklanarak asgari şartlarda kendilerini konumlandırması olarak görülebilir. Toplumda yer edinemeyen birey ya da gruplar uyumsuzlukları nedeniyle problem yaratır ya da kendilerini izole eder. Yoksulluğun etkilediği ve az iş imkânı bulan dezavantajlı gruplara eğer sosyal çözüm üretilmez ve bu bireylere çalışma hayatına dahil edilmez ise toplumla bütünleşme gerçekleşmez veya zorlaşır (Çeviker ve diğ., 2018).

Dezavantajlı gruplar dinamik sosyo-kültürel yapılardır. Bu gruplarda her an her şey görülebilir. Bu bireylerin davranışları yaşamı nasıl algıladıkları, refah için nasıl çözüm üretebildikleri, kısaca ne kadar seçenek algıladıklarına göre değişmektedir. Bu nedenle bireye seçeneklerini geliştireceği fırsatlar verilmesi onun uyum çabasına destek olabilir. Kısıtlı imkânlara sahip bireyler, gelişmiş çevrelerde yaşayanlara göre dezavantajlı olduğu için zamanla iç ve dış göçlere neden olabilir, bu durum şehrin planlamasından başlayarak katmalı yaşam bölgeleri, işsizlik, refah farklılıkları gibi farklı sorunların oluşmasına yol açar (Çeviker ve diğ., 2018). Yeni nesil için bu nedenlerin çözüm odaklı ele alınmasında spor aracı bir rol üstlenebilir. Spor bireyin kişiliğini etkilediği gibi sosyalleşmenin aynı zamanda uyum düzeyini de artırdığı belirtilmiştir (Korkmaz, Özduran ve İlhan, 2003).

Çalışmada elde edilen veri sonuçlarında bakıldığında katılımcıların uyrukta Türk (%77.982), cinsiyette Kadın (%55.963), yaşta 11-12 Yaş (%51.376), sınıf düzeylerinde 6. Sınıf (%37.615) ve gelir düzeyinde ise çoğunluğun 1500-5000 TL arasında (%55.294) gelir düzeyinde olduğu görülmüştür. Zorunlu göçmen grupların toplumsal ve spor aktiviteleri neticesinde, sosyal uyum ve çok kültürlürlük algılarının incelendiği farklı bir çalışmada cinsiyet bağlamında çoğunluğu kadınların (%53,2) oluşturduğu, gelir düzeyinde orta düzey (%75,0) gelire sahip gruplar olduğu belirtilmektedir (Çankaya ve Tozlu, 2021). Yine halk oyunları çalışmalarının ilköğretim beşinci sınıf (10-11 yaş gurubu) öğrencilerinin sosyal uyum düzeylerine etkisinin incelendiği farklı bir çalışmada çoğunluğun kadınlar ve 11 yaşındaki bireyler (Tapmaz, 2012) olması çalışmamıza benzer sonuçlar olduğunu göstermektedir.

Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların uyrukları değişkeninde Türklerin spor eğitimindeki sosyal uyumlarının Suriyelilere göre daha fazla geliştiği görülmüştür. Özellikle ölçek ifadelerindeki ortalama puanlar göre bu sosyal uyum geliştirme birçok ifade de kendisini göstermektedir. Bu durum Suriyeli sđınmacı çocukların ortam içinde kendilerini kısıtlaması olarak görülebileceği gibi Türkler açasından ise tam bir öğgüven patlaması olarak yorumlanabilir. Yapılan araştırmalarda spor okuluna katılan çocukların çoğunluğunun, sosyal davranışlarında (içe kapanma, duygusallık, arkadaş çevresi, aile ortamındaki davranışlar vs.) belirgin bir düzelme olduğu belirtilmektedir (Yalçın ve Balcı, 2013). Bununla birlikte üniversite öğrencilerine yönelik göç ile gelen uluslararası öğrencilerin sosyal uyum ve toplumsal kabul sürecinin incelendiği farklı bir çalışmada genel anlamda Suriyeli sđınmacıların Türklerle önemli sorunlar yaşamadığı ancak göç ettikleri şehirlerde insanlarla iletişim kurmaktan kaçınarak daha çok sessiz kalmayı tercih ettikleri belirtilmişti (Sezgin ve Yolcu, 2016). Yine sosyal uyum ve gruplar arası ilişkiler: Türkiyede yerel toplum ve Suriyeliler ile yapılan farklı bir çalışmada da gruplar arası gerginlikler incelenirken Suriyelilerin görünürlüklerini azaltma ve geri çekilme stratejileri izledikleri bu durumun ileride kin ve nefret duygusunun gelişmesine ortam hazırlayabileceği şeklinde öngörülmüştür (Bolgün, 2020).

Araştırma bulgularına göre cinsiyet, yaş, sınıf ve gelir düzeyine fark oluşmadığı görülmüştür. Alan yazında yapılan Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı yurtlarda kalan üniversite öğrencilerinin sosyal uyum düzeylerinin incelendiği (Yılmaz, 2019) çalışmada da sosyal uyum açasından fark oluşmadığı bulgularımızı desteklemektedir.

Birçok çalışmada özellikle göç ile gelen sđınmacılar ele alınmış olup Türk ve sđınmacılar arasında kıyaslamaya ilişkin çok az çalışma bulunmaktadır. Buradaki temel sorun toplumsal infial oluşturma riski taşınması olarak yorumlanmaktadır. Özellikle Suriyelilerle ilgili sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler önerilirken her iki kültürün kaynaşması ve tanıtımı için faydalı olacağı belirtilmektedir (Sezgin ve Yolcu, 2016).

Bu çalışmada Kilis 7 Aralık Üniversitesi Etik Kurulundan 25.10.2021 tarih ve 2021/26 nolu etik kurulu kararı uygulanmıştır. Sonuç olarak sosyal uyum birlikte yaşamanın gerektirdiği bir olgu olup dezavantajlı yerel halk ve sđınmacıların sosyalleşmesinde önemli bir ölçüttür. Türk katılımcılar spor eğitimiyle sosyal uyumlarını geliştirmeye eğimli iken sđınmacıların çekingen, kısıtlamacı tutum ve

davranışları sosyal uyum gelişimlerini de etkilemektedir. Sonuç olarak bu ve benzeri sosyal, kültürel, sportif ve rekreatif faaliyetlerin yaygınlaştırılması dezavantajlı bireylere farklı seçenekler sunulması sosyal uyum davranışlarına olumlu katkı sağlayabilir. Sporun evrensel çekim gücü olduğu için her bölge ve kesimde mutlaka yapılacak bir branşı veya bir etkinliği yapılabilir. Sonraki projelerde katılımcılar için dezavantajlı olsa bile birbirine çok yakın yaşlarda, cinsiyet ayrımı yapılmadan, yardımlaşma ve takım ruhunu esas alan, aidiyet hissini geliştirecek, yalnızlık ve toplumsallığı ön plana çıkaran organizasyonlar şeklinde yapılması önerilmektedir.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, makalede ele alınan konu veya materyallerle ilgili olarak bir finansal veya finansal olmayan kuruluşla herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

Araştırmacıların katkı oranı beyanı: Araştırmada birinci yazar %40 oranında katkıda bulunurken ikinci yazar %30 ve üçüncü yazar %30 oranında katkıda bulunmuştur.

Etik kurul izni: Kilis 7 Aralık Üniversitesi Etik Kurulundan 25.10.2021 tarih ve 2021/26 nolu etik kurul onayı alınmıştır.

KAYNAKLAR

- Aydoğdu, F., ve Gürsoy, F. (2020). Sosyal uyum ölçeği: ölçek geliştirme çalışması. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14(31), 1-20. doi:10.29329/mjer.2020.234.1
- Balyan, M., Balyan, K. Y., ve Kiremitçi, O. (2012). Farklı sportif etkinliklerin ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum, sosyal beceri ve öz yeterlik düzeylerine etkileri. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(2), 196-201.
- Berk, Y., Şahin, H.M., Sarıkaya, M., Kuyulu, İ. ve Beltekin, E. (2018). *Rekreatif amaçlı spor merkezlerine giden bireylerin yaşam kalitesi düzeylerinin incelenmesi (Kayseri ili örneği)*. ERPA International Congresses on Education, Istanbul, Türkiye. 557.
- Bolgün, C. (2020). *Sosyal uyum ve gruplararası ilişkiler: Türkiye'de yerel toplum ve Suriyeliler*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi.] Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü S, Ankara.
- Çankaya, S., Tozlu, B. (2021). Zorunlu göçmen grupların toplumsal ve spor aktivitelerinde sosyal uyum ve çok kültürlülük algısı: Samsun ili örneği. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*. 12(3), 264-283.
- Çeviker, A., Mumcu, H. E., Şekeroğlu, M. Ö., ve Bayrak, M. (2018). UNICEF'e göre Türkiye'de dezavantajlı kabul edilen grupların sportif etkinliklerle sosyal uyumun sağlanması. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 221-238.
- Dal, N. E., Korkmaz, İ., ve Yalçın, M. (2018). Sosyal uyum ve materyalizm etkisinde gösteriş tüketimine bir bakış. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 69-84.
- Gülmez, S. C., ve Öztürk, A. (2018). Göç yaşantısı çerçevesinde çocukta psiko-sosyal uyum süreci üzerine bir inceleme. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 449-481.
- JASP Team (2020). *JASP* (Version 0.14.1) [Computer software].
- Korkmaz, N. H., Özduran, K., ve İlhan, A. (2003). Bursa ve çevresinde 18-24 yaşları arasında spor yapan gençlerin sosyal uyum düzeylerinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3).
- Özkurt, Y. (2018). *Ortaokul öğrencilerinin aile içi iletişimlerinin ve sosyal uyum durumlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize.
- Sezgin, A. A., ve Yolcu, T. (2016). Göç ile gelen uluslararası öğrencilerin sosyal uyum ve toplumsal kabul süreci. *Humanitas*, 4(7), 417-436.

- Tapmaz, Ç. (2012). *Halk oyunları çalışmalarının ilköğretim beşinci sınıf (10-11 yaş gurubu) öğrencilerinin sosyal uyum düzeylerine etkisi*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.] Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Balıkesir.
- Yalçın, U., ve Balcı, V. (2013). 7-14 yaş arası çocuklarda spora katılımdan sonra okul başarılarında, fiziksel ve sosyal davranışlarında oluşan değişimlerin incelenmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(1), 27-33.
- Yaşar, T. S., Şemşek, N.S., Bilen,O., Çalık, F., Ve Kaya, A. (2018). Göçmen çocukların spor yoluyla topluma kazandırılması. *E R P A International Congresses on Education*, , İstanbul, Turiye, 588.
- Yavuz, C. (2018). Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın gençlere sunduğu gençlik projelerin değerlendirilmesi. *E R P A International Congresses on Education*, İstanbul, Turiye. 406.
- Yıldırım, S., ve Cemal, İ. Y. E. M. (2017). Suriyeli sığınmacıların toplumsal kabul ve uyum sürecine ilişkin bir araştırma. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 107-126.
- Yıldız, E. (2019). *Takım sporları yapan ve spor yapmayan 10-12 yaş çocukların sosyal beceri düzeylerinin karşılaştırılması*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.] Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Programı, Ankara.
- Yılmaz, Ş. (2019). *Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı yurtlarda kalan üniversite öğrencilerinin sosyal uyum düzeylerinin incelenmesi*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.] Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, 2019 Sakarya.